

DELO

glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

T R S T - 15. aprila 1988 - Leto XL. - Štev. 7 - Petnajstdnevnik - Quindicinale - Abbon. postale - Gruppo II/70 - 500 lir

Petorica v zlati kletki

Pravijo, da želi De Mita predstaviti svojo novo vlado v parlamentu na dan 18. aprila, da bi s povratkom na oblast obeležil štiridesetletnico tistega oddaljenega 18. aprila, ko so demokristijani pod De Gasperijevim vodstvom premagali Nennijevo in Togliattijevo «fronto» in zaprli pozitivni oklepaj antifašistične enotnosti. Odtelj je KD ohranila absolutno oblast in le poredkoma menjala zaveznike. V zadnjih petindvajsetih letih je naprimer stalni demokrščanski zaveznik prav socialistična stranka, bistveni faktor levosredinske strategije osamitve komunistov na levici, saj je to za demokristijane glavno jamstvo, da Italija ne bo stopila na pot tistih naprednih družbenih in civilnih reform, ki bi zmanjšale njeno oblast in sedanja ravnovesja v družbi, za katera lahko trdimo (poenostavljeno), da dajejo proste roke reorganizaciji velikega finančnega kapitala, obenem pa mirijo antagonizem razredov s klijentelarno politiko in družbenim popouščanjem. Kajti samo tako je mogoče razumeti, zakaj ima Italija rekordno število 3. milijonov nezaposlenih, ki pa ne protestirajo, pač pa v glavnem čakajo «na pravo priložnost», rešujejo svoje dileme na individualni ravni marsikdaj v ostrem konfliktu z zaposlenimi in nezaščitenimi sloji prebivalstva.

Gorijeva vlada je padla in ljudje so najbrž že pozabili nanjo, saj ni pustila sledu.

Politični scenarij se je medtem naglo spreminjal. Zdelo se je, da se bosta De Mita in Craxi sprla za oblast in vodila neizprosni boj za prvenstvo. To je dal razumeti intervju Craxijevega osebnega tajnika in sodelavca sen. Gennara Acquavive v intervjuju za španski dnevnik «El Pais». Tam je Acquaviva povedal to, kar so vsi v Rimu vedeli, le da ni nihče imel dovolj poguma, da bi «na anglosaški način» povedal javnosti.

Craxiju ne paše De Mitova vlada, zato jo bo miniral, kolikor bo mogoče. Raje ima Andreottija, ki je star maček... Tako se je tudi pričelo; socialisti so od vsega začetka začeli metati pole na pod noge mandatarju in pri tem šli celo tako daleč, da so v programsko

soočanje vsiljevali celo teme, o katerih se je parlament že izrekel, kot je bil zakon o civilni odgovornosti sodnikov. Za usodo jedrske elektrarne v Montaltu pa jim ni bilo nič mar, čeprav se je z začetka zdelo, da je Gorieva vlada padla prav zaradi tega. V resnici je bilo narobe: Gorja je storil pogajalcem in naslednikom največjo uslugo, ker je šel zanje po kostanj v žerjavico in iz pogajanj umaknil problem jedrske energije. O doslednosti nekaterih sil, ki so v imenu referendum o jedrski energiji pred letom dni vsilili celo razpust parlamenta, nima smisla govoriti. Sploh je zadnje časa doslednost valuta, ki je ne obračunavajo na italijanskih političnih borzah.

Vendar so socialisti kaj kmalu morali razumeti, da je tudi De Mita dober igravec. Oba, Craxi in De Mita, namreč rada kvartata: Craxi na poker, De Mita pa na tipično italijanski «škopon». Tako je De Mita takoj pokazal, da ima dobre karte v rokah in dal razumeti, da ne sprejema izsiljevanja. Srečal se je tudi s komunisti in dajal videz, da ga za-

nimajo naši programski nasveti in možnost sodelovanja pri sistemskih reformah. KPI je mandatarju res posredovala skupek programskih točk, na osnovi katerih bi bilo mogoče korenito ozdraviti italijanske gospodarske in politične razmere. Dosledno s svoljo politiko bi KPI bila pripravljena sodelovati s strankami, ki bi večji del teh programskih smernic odobravalo. Pri tem pa je prišlo do kričevega protislovja: socialisti so izjavili, da je komunistični program dober... vendar s komunisti jim niti na pamet ne pride, da bi sodelovali. Oh, kako dobrodošla je prišla tedaj znana in iz trte izvita polemika o Togliattijevem stalinizmu in celo kritika, češ da KPI podpira Gorbačeva in je zato spet «prosovjetska». (Nekaj dni pozneje je Gorbačeva podprl javno tudi predsednik socialistične internacionale Willy Brandt, pa se «Avanti» tokrat ni razpištoli.)

In tako smo prišli do trenutka, ko je bil skrpučan dolgovezen in širokousten program, za katerim se skriva (po

V petek, 22. aprila 1988, ob 20. uri
bo v Prosvetnem domu na Opčinah

POKRAJINSKI AKTIV SLOVENSКИH KOMUNISTOV

na temo:

«Politično dogajanje med Slovenci v Italiji in priprava komunistov na volitve»

Vabimo vse tovariše k aktivni udeležbi!

Tajništvo Tržaške federacije
in Slovenska komisija KPI

mnenju poznavalcev) bistveni dogovor o delitvi oblasti, strogo po nekajkrat zanikanih priznanjih sen. Acquavive. Po njegovem bo PSI sodelovala s KD toliko časa, dokler ji ta ne bo bistveno pomagala uničiti komunistično partijo in njen vpliv v Italiji. Šele tedaj, ko bi obe skupaj (KD in PSI) to nalogo opravili, bi se lahko menili o izmeničnosti vlad po «evropskem modelu»...

V tem okviru (Acquaviva meni, nekako do leta 1992) naj bi demokristijani spet poprijeli za krmila in vzvode oblasti v palači Chigi, Craxi pa bi se posvetil konkurenci na levici in miniranju KPI. Na koncu bi kot nagrado prejel to, kar si sedaj največ želi: predsedstvo republike po Cossighi.

Dolga vladna kriza, pravo sprenevanje okoli programov, čemer so le redki napisali nekaj vrstic: škandali, korupcija, kraje, delovanje preiskovalne komisije tik pred referendumsko tempirano smrtjo...

Vladna kriza je služila tudi kot me-

gleno kritje pred javnim mnenjem, ki se niti več ni čudilo dejstvu, da j v aferi «zlatih jetnišnic» teklo na desetine milijard v žepe ministrov in strank vladne koalicije. Kljub neizpodbitnim dokazom pa se je zgodilo, da je levsredinska večina spet vsilila v preiskovalni komisiji glasovanje, ki zaenkrat za nedogled podaljšuje izročitev sodstvu treh ministrov: Nicolazzija, Daride in Vittorina Colomba. Pravijo, da so vzporedno rešili še nekaj socialistov (Formico, Signorileja) in tako so bili vsi «kvit»: za De Mitovo vlado se je prižgala zelena luč. Kaj si torej lahko pričakujemo od nove-stare levsredinske vlade petih strank, v zlati kletki sistema, o katerem govorijo, da bi ga najraje spremenile, v resnici pa tiščijo fige v žepu, da bi vse ostalo pri starem? Novega nič. Pač pa bodo nerešeni problemi še naprej trkali na vrata. Med temi tudi reforma inštitucij, ki jih je sedanja politična garnitura povsem ohromila. Celotni parlament ne opravlja več svojega dela, saj je iz-

gubil prvo leto (torej eno petino) mandatne dobe za sprejem enega finančnega zakona in tri vladne krize. Na obravnavo pa čaka najmanj 2 tisoč zakonskih osnutkov! Med temi tudi tisti naš, slovenski. Bo novi predsednik vlade kaj povedal o tem vprašanju, na katerega ga je opozorila enotna slovenska delegacija? Upam si tvegati trditev, da najbrž ne. Kljub temu, da so majhni, komaj zaznavni premiki, čeprav niso vsi pozitivni, kljub temu da je bil pozimi italijansko-jugoslovanski vrh z znanim, «memorandumom» in izrečenimi obvezami, kljub temu, da je predsednik deželne vlade na mednarodnih srečanjih obljubljal omizja in druge pobude, kljub temu, da...

Če se Slovenci ne bomo odločneje zganili in če ne bomo znali, tudi na skorajšnjih volitvah, modro in pametno reagirati na novosti in dokazati, da nismo za nikogar samo lovišče, tedaj se nam res ne obetajo najboljši časi.

st.s.

Zbogom, Dalmacijo...

Tako bi lahko peli izletniki, ki so se udeležili štiridnevnega križarjenja po Dalmaciji v organizaciji TPPZ «P. Tomažič».

Tisti, ki smo se že pred 5 leti prvič vkrcali na «Slavijo» in se popeljali po poteh prekomorskih brigad do Barija, smo seveda vedeli, da bo tudi tokrat izlet «legendarno» doživetje, o katerem se bo še dolgo govorilo; vendar se je na koncu pokazalo, da smo se vsi zmotili, saj je uspeh izleta presegel vsa pričakovanja.

Ko je «Slavija» plula iz Zadra proti Reki, torej proti domu, so žalostne oči gledale s palube ovite v temo, proti bregu, kjer si razločil lahko samo luči. In jezili smo se, da je prav tisto noč nastopila poletna ura in nam tako skrajšala veselje in prijetno vzdušje. Iskali smo vzroke za tegobo, ki se nas je polajščala tem bolj smo se bližali koncu in ugotovili smo...

V četrtek zjutraj je «Slavija» pristala v Kotorju. Po enodnevnem plutju po Jadranu, smo se končno dotaknili kopnega. Na ladji pa se nismo kaj preveč dolgočasili. Najprej smo radovedno odkrivali skrite koticke našega plovil? hotela in si izdelali že jasno predstavo, kje in kako bomo na ladji preživeli čas. Popoldne smo med plovbo priredili praznik včlanjevanja v novoustanovljeno sekcijo VZPI-ANPI, poimenovano po Bidovcu, Marušiču, Milošu in Valenčiču. In že so zazvene harmonike in poskrbele za pravo vzdušje. Nato večerja, kabaretni večer in prosta zabava... vedno dobiš ponočnjake, s katerimi se

lahko zabavaš tudi (in predvsem!), ko te muči nespečnost.

Komaj smo se izkrcali v Kotorju, že smo sedli v avtobuse, ki so nas peljali na kratek, a učinkovit ogled Črne gore. Povzprli smo se na pečine, ki se strmo spuščajo v Boko Kotorško; večkrat smo zatisnili oči, ko je voznik nekoliko prenašlo zavil na levo ali desno, mi pa smo z okna videli praznino pod nami. Vseeno pa smo se srečno pripeljali v Njeguše, rojstni kraj Petra Njogoša, nato pa nadaljevali pot v Cetinje. Še prej bi se bili morali povzpeti na Lovčen, kjerstoji Njogošev mavzolej, vendar nam obilen sneg na vrhu tega ni dovolil. Zato smo se naravnost spustili v Cetinje, staro prestolnico Črne gore. Ogledali smo si kraljevsko palačo kralja Nikole, Cetinjski samostan, nato pa položili venec na spomenik padlim... In spet smo sedeli v avtobusu in se peljali, tokrat ne več v gorah, ampak ob obali. Modro morje, ki se je svetilo v pomladanskem soncu, nas je vabilo: mi pa smo se samo peljali mimo Budve, Sv. Štefana, se za nekaj časa ustavili v Ulcinju, t.j. v neposredni bližini albanske meje in nato nazaj, v Kotor, na «Slavijo».

Ladja je odplula, ko smo že sedeli pri večerji. Sedaj smo pluli proti Visu. Nestrpnost in radovednost sta prevladovala na ladji. Vsi smo se čutili privilegirani, saj smo vedeli, da Vis ni odprta turistična točka zaradi svojega strateškega položaja na jugoslovanski meji. Godba, pionirji in pokrita miza so nas sprejeli na Visu. Ko se je zaključil urad-

ni del sprejema (vendar je vse kaj kmalu prešlo v iskreno gostoljubnost in prijateljstvo), smo se iz mesta Visa peljali do Komiže, ki se nahaja ob zalivu na drugi strani otoka. Ogledali smo si partizansko letališče in «Titovo-špiljo», kjer je poleti leta 1944 Tito, skrit pred sovražnikom, nadaljeval vodstvo partizanske vojne.

Na Visu nas je najbolj presenetila nega in skrb, ki jo prebivalci imajo za svoj kraj: prepričani smo, da v tem odigrava svojo vlogo tudi omejen naval hrupnih turistov. Zvečer je nastopil TPPZ, v okrnjeni sestavi, vendar je partizanska pesem zazvenela posebno slavno in občinstvo ki je zboru včasih pripelalo, se je njemu kar pridružilo, ko je zazvenela pesem Titu.

To je bil edini koncert TPPZ, saj je bil ta izlet začetan izključno kot razvedrilo in oddih, ne smemo pa prezreti tudi njegovega kulturnega in zgodovinskega programa. Svojo pot smo nadaljevali do Šibenika, kjer smo si poleg mesta ogledali tudi slapove Krke; nato smo se ustavili še v Zadru. Že je nastopila «kapetanova noč», zadnja noč na ladji. Veselje in brazskrbnost sta še za nekaj ur prevladala na ladji.

Zelo težko je bilo v nedeljo zjutraj prižgati motor avtomobila in se izkrcati v Reki; težko je bilo posloviti se od pristranskega kapetana in vljudne posadke; žalostno je bilo pozdraviti sopotnike, s katerimi smo preživeli kratke, a intenzivne «predvelikonočne» počitnice kot v eni družini. In ker ostaneš na družino vedno vezan, smo si obljubili, da se bomo še kdaj srečali. Mogoče spet na «Slaviji», zakaj ne? Do VIDENJA, Dalmacijo...

R.Z.

Intervju z Alfredom Galassom

Mafija ne obstaja

Pred kratkim je Zveza komunistične mladine Italije povabila v Trst odvetnika in univezitetnega profesorja Alfreda Galassa, da bi spregovoril tukajšnji javnosti o mafiji. Povod za to predavanje, ki je bilo v torek 29. marca v Študentskem domu, in na katerem sta sodelovala še Stefano Anastasia iz vsedravnega vodstva ZKMI in sen. Jelka Gerbec, v svojstvu odgovorne za vprašanja države pri Tržaški federaciji KPI, je bila Galassova knjiga Mafija ne obstaja (La mafia non esiste), ki je januarja letos izšla pri založbi Pironti iz Neaplja. Galasso je v knjigi - književniki bi o njej dejali, da je avtobiografski roman - nanizal svoje izkušnje iz obdobja, ko je bil eden izmed poglavitnih osebnosti na palermskem maksiprocesu proti mafiji. Bil je namreč odvetnik profesorja Nanda Dalla Chiesa - sina od mafije ubitega generala. Galasso se je na procesu izkazal zaradi svoje doslednosti, med drugim je ravno on zahteval od predsedstva sodišča, da obtoži ministra Andreottija zaradi lažnega pričevanja. Galasso je bil tudi kandidat KPI na deželni volitvi v Siciliji, a zaradi raznih razprtij znotraj stranke ni bil izvoljen. Galasso se je rodil leta 1940 v Palermu, član KPI je od leta 1974, bil je član Višjega sodnega sveta, trenutno pa poučuje civilno pravo na Višji upravnici šoli v Rimu.

«Galasso, zakaj naslov Mafija ne obstaja?»

«Naslov je provokacija, stavek pa je pred leti izustil takratni Palermski kardinal. Ta stavek je žal še zmeraj aktua-

len, ker je kljub vsemu še veliko ljudi, ki se obnašajo, kot da mafije ni, čeprav nihče ne zanika njenega obstoja. Mislim, da je to vprašanje v knjigi zelo jasno izpostavljeno. S tem pisanjem sem skušal bralcu predočiti mafijo, ne samo kot kriminalno organizacijo, ki jo sestavljajo ljudje brez vsakršne vesti, ampak tudi kot sistem oblasti, kot splet interesov in ljudi iz kriminalnega, ekonomskega in političnega sveta, ki ima neko oblastniško funkcijo nad institucijami in nad družbo.»

«V knjigi si brez ovinkarjenja pisal tudi o svojih težavah s sicilsko KPI. Nekateri tovariši ti so očitali, da si s tem izpostavil KPI cenanim antikomunističnim napadom?»

Te kritike razumem in nekatere strani moje knjige bi res lahko služile protikomunistični instrumentalizaciji. Menim pa, da je tem instrumentalizacijam izredno lahko odgovoriti in da so te «sporne» strani dober povod za razmišljanje o naši politiki. Prepričan sem, da na Siciliji noben voditelj KPI ni član mafije. Prepričan sem tudi, da če bi bil kdo izmed voditeljev ali članov mafijec, to partiji nebi povzročilo posebnih težav, saj bi to osebo takoj izključila iz svojih vrst. V to sem prepričan in tudi zaradi tega sem komunist. Bolj pa me skrbi mentaliteta, ki se je s časom vgnezdila v delu sicilske KPI in ki počasi dobiva oblike politične linije, ki skrivaj dopušča določeno «sožitje» z mafijo, češ da je pač takšna naša družbena danost. Zaradi takega zadržanja se na primer dogaja, da pri gradnji raznih javnih del

«rdeče» zadruga sodelujejo z različni podjetji, ki smrdijo po mafiji. To zamagljuje zgodovinsko podobo KPI, ki je bila vedno protimafijsko usmerjena. Imena kot so Li Causi in La Torre to dokazujejo. Kljub določeni zagrenjenosti, pa ugotavljam, da se je znotraj KPI glede tega začela diskusija, ki je že obrodila pozitivne rezultate. Deželni komite partije je na primer na zadnji seji vendarle poudaril zgodovinsko vlogo KPI na Siciliji.

«Kako misliš, da bi morala na vsedravnih ravni postopati KPI glede vprašanja mafije?»

«Menim, da bi morali osredotočiti našo politično akcijo na t.i. «moralno vprašanje» in poudariti, da je to vprašanje bistvenega pomena za našo demokracijo. KPI ima vse pogoje, da bi to nalogo izpolnila. Glede tega nimamo nobenega okostnjaka v omari. Jaz bi ponovno ovrednotil zadnja Berlinguerjeva stališča o moralnem vprašanju, ko je izpostavljal to vprašanje kot bistveni pogoj za reformo strank in institucij. Nedavno tega je tovariš Piero Fassino opozarjal na moralno vprašanje, kot na tisto vzmet, ki naj zagotovi partiji potreben elan za učinkovito politično akcijo. Moralno vprašanje ni nekaj abstraktnega. Državljan se z njim sooča vsaki dan. Ljudje bi zagotovo razumeli in podprli tako politiko. To bi bil zagotovo pomemben moment demokratičnega razvoja naše republike.

(W)

Na strelišču na Opčinah je bila v nedeljo popoldne spominska svečanost v spomin na 71 talcev, ki so jih tu nacifašisti aprila 1944 postrelili. Demokratična množica, ki se je zbrala ob tej priložnosti, je s tem tudi izpričala zahtevo, da bi ta mučeniški kraj spremenili v «Park miru» v spomin na 109 žrtev, ki so tu žrtvovali njih življenje med antifašističnim bojem.

Druga vsedrjavna konferenca o prevozih

Ko zasebni interesi prevladajo nad družbenimi

Prejšnji mesec je bil v našem mestu «Zeleni vlak». Kot je komentiral novinar našega dnevnika, bomo njegov obisk še dolgo pomnili. Že res, da ni bilo burje, ko so njegovi tehniki merili onesnaženost tržaškega zraka, toda vrednosti, ki so jih zabeležili, so trikrat višje od tistih, ki jih ministrstvo za zdravstvo označuje kot nevarne. Po hrupu smo prekosili celo svetovno znani Neapelj. Toda to je le ena od posledic zgrešene politike prevozov, ki so jo izvajale vlade v zadnjih desetletjih. Drugo posledico smo ravno tako trdo okusili Tržačani na svoji koži: propadanje ladjedelništva in pomorskih prevozov. Še eno od posledic okusimo vsaki dan, ko brezupno iščemo parkirno mesto.

Toda na nemogoči položaj prevoznega sektorja v vsej državi so nas morda še najbolje opozorile stavke, ki se vlečejo že več mesecev. Cobasi in kriza sindikalnega gibanja so se najprej pojavili med uslužbenci tega sektorja, kot izraz nezaupanja v politični sistem.

V sistem, ki je omogočil, da v Italiji 80 odstotkov tovornega prometa potuje po cesti. Če se sistema prevozov ne

bo v kratkem korenito spremenilo, bo pred koncem stoletja ta ostotek dosegel vrednost 95. Italija bo edina evropska država, kjer bo promet omejen na eno samo vrsto. In to v pogojih, ki bi omogočili važno vlogo pomorskega prometa ter z železnicami, ki jih povsem zanemarjajo. Pri tem ne gre pozabiti na datum 1992, ko bodo s poenotenjem evropskega tržišča italijanska podjetja morala tekmovali z ostalimi. Cena prevoza namreč vpliva na končno ceno izdelkov za 6 do 22 odstotkov, torej včasih celo več kot cena delovne sile.

To je cena, ki jo plačujemo, ker so vse dosedanje italijanske vlade podpirale razvoj avtomobilske industrije in zanemarile železniški ter pomorski promet. Tako se je tudi mednarodni trgovski promet obrnil na druga pristanišča, predvsem v severni Evropi. Deloma je za to kriva tudi cena goriva, ki je do pred nekaj leti bila sorazmerno nizka. Toda danes ni več tako in v prihodnjih letih bo verjetno še slabše. Prevoz s sredstvi na bencinski pogon požre mnogo več energije od drugih, in sicer so ocenili, da bi to razmetavanje komaj krila energija, ki bi jo lahko proizvedle

jedrske elektrarne, o katerih nas prepričujejo, da so neobhodno potrebne, ker bomo sicer ostali brez energije. Za kritje napak v dosednji prevozniki politiki bi morali torej sprejeti jedrske elektrarne, ki bi ponovno obogatile zasebna podjetja, to je proizvajalce aparatov in prodajalce surovin. In to niti niso italijanska podjetja.

Na konferenci o prevozih komunisti predlagamo drugačne rešitve. Predvsem zahtevamo enotni državni načrt za prevoze, ki naj upošteva vse naj sodobnejše sisteme integriranih prevozov, kjer naj se dopolnjujejo železniška, pomorska in cestna mreža. Načrt naj ne bi izhajal iz sedanjih potreb, temveč iz študij o potencialnih prometnih žilah, predvsem po nastanku enotnega evropskega tržišča in z njim predvidenim porastom prometa. Upošteval naj bi vse novosti na tem področju, ki zagotavljajo vse večjo varnost, hitrost, varčnost v porabi energije in zmanjšano škodljivost. Le takšen splošni načrt, obrnjen v bodočnost, lahko obrodi pozitivne sode brez kriznih prehodov, ki zahtevajo ogromne žrtve, prvo med njimi brezposelnost.

Knjiga o slovenskih športnih društvih

V Gorici je v tisku knjiga o telesni kulturi in o slovenskih športnih društvih, ki delujejo v naši deželi. Gre za opis delovanja, značilnosti, uspehov in težav, s katerimi se slovenska športna društva soočajo v tem desetletju. Gre pa tudi za obravnavo pojavov in pogledov, ki so se v športu oblikovali v zadnjih letih oziroma so se v zadnjih letih zaostrili.

Vsebina knjige se smiselno in tudi časovno povezuje s tisto, ki je izšla leta 1981 pri Založništvu tržaškega tiska («Telesna kultura med Slovenci v Italiji» — Aldo Rupel) in je zaobjela časovno razdobje od prvih oblik organizirane telovadbe v prejšnjem stoletju do konca sedemdesetih let. Že tista je imela na koncu zajeten povzetek v italijanščini. Sedanja bo imela sorazmerno še daljšega, kar naj bi pripomoglo, da bi poznavalci samo italijanskega jezika podrobneje spoznali dogajanje znotraj slovenske telesne kulture.

Na Goriškem je ta doživela v tem desetletju nekaj prodornih tekmovalnih uspehov, ki so le najvidnejši izraz pre-

mikov, do katerih je prišlo tudi na ne-tekmovalnem področju, ki pa je ravno tako sestavni del telesne kulture neke skupnosti. Omeniti gre uspehe na državni ravni šolske in društvene moške odbojke, lokostrelstva in ženskega namiznega tenisa, na deželni in pokrajinski ravni pa ženske odbojke in kotalkanja ter moške košarke. Od množičnih aktivnostih sta precej razviti rekreacijska telovadba in smučanje. V okviru desetine društev vadijo in tekmujejo njihovi člani in članice še nogomet, orodno telovadbo, športno ritmično gimnastiko, karate, planinstvo, otroško telovadbo, pohodništvo in tenis.

Skupaj z drugima dvema desetinama športnih društev, ki delujejo v tržaski pokrajini in z nekaterimi oblikami telesnokulturnega delovanja v videmski pokrajini tvorijo goriška društva celoto ponudbe na tem področju, ki jo slovenska narodnostna skupnost nudi svojim pripadnikom in deloma tudi pripadnikom večinskega naroda.

Vsa slovenska športna društva, ki so

včlanjena v Združenje slovenskih športnih društev, a so istočasno prisotna tudi v posameznih vsedrjavnih športnih zvezah glede na panoge, s katerimi se bavijo, so člani Italijanskega olimpijskega komiteja CONI. S tem v zvezi se je v zadnjih letih oblikovala velika želja oziroma potreba, ki je povezana z velikim naporom, ki ga opravlja CONI na vsedrjavni ravni, da bi namreč uredil svoj pravni položaj v odnosu do države z novim okvirnim zakonom.

Načrt, ki je star že deset let, predvideva med drugim tudi ureditev odnosov med CONI in velikimi športnimi združenji, kot so UISP, CSI in druga (vseh je baje trinajst), ki naj bi jih priznali in s tem seveda tudi deloma gmotno skrbeli za njihovo delovanje. V ta okvir se želi vključiti tudi ZSSDI, ker ima razen številnih članov vse ostale pogoje, saj že dolgo časa vodi športno politiko, ki je v skladu z množičnostjo, s široko ponudbo panog, z razpredenostjo po ozemlju in s cilji, ki prav gotovo niso dobičkonosni.

Partija v številkah

Naša partija je skupaj z nemško socialdemokratsko partijo edina zares množična delavska stranka v kapitalističnem prostoru. Na to našo dediščino smo upravičeno ponosni. Kljub temu, pa bi bilo neumno in tudi nevarno si prikrivati dejstvo, da se bomo morali kot stranka - nekaj smo že postorili - tudi organizacijsko, in ne samo ideološko, oziroma programsko, soočiti z izzivi nove postindustrijske, zdaj že komunikacijske, kot trdijo sociologi, družbe.

Vsako razmišljanje v tej smeri mora temeljiti na naših izkušnjah in na organizacijskih dejstvih, ki so seveda tudi empirično preverljiva. V tem članku vam bomo posredovali vrsto podatkov o članstvu naše partije za leto 1987. Te

številk ponujajo verodostojno sliko o naši zakoreninjenosti v družbi. Istočasno pa opozarjajo tudi na določene hibe KPI, predvsem na zvišanje povprečne starosti članstva KPI. Morda bo to naštevaje nekoliko dolgočasno, vsekakor se priporočamo bralcu, naj ne obupa zaradi brezkončne serije statistik in naj prebere članek, tako da si bomo, vsaj glede vprašanja, koliko nas je, nalili čistega vina.

Komunistična partija Italije ima 1.483.853 članov. Od teh je 71,44 odstotkov moških in 28,56 odstotkov žensk. Starejših od 60 let je 32,6 odstotkov članov KPI, med 30 in 59 letom starosti pa se uvršča 59,49 odstotkov članstva, mlajših od 30 let pa je le 7,91 od-

stotkov vseh članov. Osnovnošolsko izobrazbo ima 59,28 odstotkov članstva, nižjo srednjo šolo je dokončalo 22,96 odstotkov, višjo srednjo šolo 10,97 odstotkov, univerzitetno izobrazbo ima 3,08 odstotkov članov in 3,71 odstotkov članov je brez vsakršne šolske diplome. Med člani je največ delavcev, in sicer kar 36,5 odstotkov, upokojencev je 23,19 odstotkov, študentov je 1,01 odstotkov, neposrednih kmetovalcev je 2,39 odstotkov. Nezaposlenih je 7,26 odstotkov članov KPI.

V Furlaniji Julijski krajini šteje KPI 20.504 članov. Tržaška federacija ima 4.929 članov, Goriška 4.661, Pordenonska 3.302 in Videmska 7.612 članov. Ženske so po federacijah v odstotkih takole zastopane: tržaška federacija 35,64, goriška 27,45, pordenonska 20,30 in videmska 21,08. Pri tržaški federaciji je 42,91 odstotkov članov starejših od 60 let (na Goriškem je teh tovarišev 34,33, v Pordenonski pokrajini 28,71 in v Videmski 34,16 odstotkov, 31,51 odstotkov tržaških komunistov ima osnovnošolsko izobrazbo, 46,88 odstotkov je dokončalo nižjo srednjo šolo, 14,87 odstotkov višjo srednjo šolo in 2,65 odstotkov univerzo. Med Tržaškimi komunisti je največ upokojencev (37,43 odstotkov), delavcev (27,51 odstotkov) in uradnikov (4,47 odstotkov). Šolnikov je 2,56 odstotkov, študentov pa 1,48 odstotkov. Očitno negativni demografski trend, ki ga že dalj časa beležimo v Trstu, in pospešena deindustrializacija našega mesta nista prizanesli niti naši partiji.

Leta 1987 je v Furlaniji julijski krajini 149 članov KPI (0,80 odstotkov vseh članov) odklonilo izkaznico. V vsedržavnem merilu ni obnovilo izkaznice 1,86 odstotkov vseh članov KPI. V Trstu izkaznice ni obnovilo 44 tovarišev, 24 od teh so se prvič vpisali v partijo v obdobju od leta 1975 do leta 1986. Članstvo v KPI je odklonilo še 33 tovarišev in Goriške federacije, 28 iz Pordenonske in 44 iz Videmske federacije.

BCTKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

*...odslej tudi
v Rojjanu*

design
graficenter

Darovi in prispevki

Ob poravnavi naročnine so v sklad Dela prispevali tovariši: Edvin Žerjal iz Boljunca 4.000 lir, Antonia Klun iz Boljunca 4.000 lir, Danilo Nanut iz Gorice 4.000 lir, Srečko Grgič iz Trsta 10.000 lir, Frančko Žerjav iz Križa 9.000 lir, Luciano Malalan 14.000 lir, Darij Brajnik iz Domia 4.000 lir.

SEDEŽ: Ulica Filzi 10 • TRST • Tel. 040/67001
AGENCIJA DOMJO: Domjo 227 • DOLINA • Tel. 040/831131
AGENCIJA ROJAN: Trg Tra i rivi 15/A • TRST • Tel. 040/411611

Bi si radi dopisovali s Kristusovim potomcem

Upam, da verniki, ki so prebrali naslov, ne bodo užaljeni ali prizadeti. To ni niti zdaleč moj namen, saj globoko spoštujem vernost, če je resnično občutena in predstavlja načelo življenja. Drugačno zgodbo o Kristusovem življenju hočem povedati, ker mislim, da je za kulturo sodobnega človeka, ki se noče omejiti na svojo, evropsko tradicijo, zelo zanimiva. Prinaša jo v svoji zadnji številki sorazmerno nova italijanska revija *Essere secondo natura*. To je časopis, ki se ukvarja z alternativno medicino, naravovarstvenimi vprašanji in drugimi življenjskimi problemi sodobnega človeka. Pred nekaj meseci je tudi sprožila vprašanje o zaščiti Amazonskega pragozda, ki so ga prevzeli vsi italijanski dnevniki.

Ob priložnosti velike noči prinaša torej ta revija daljšo raziskavo o Jezusu. Če povem zelo na kratko, strokovnjaki, s katerimi je navezala stike, trdijo, da Jezus ni umrl na križu, temveč da je živel v Kašmiru, v sedanji Indiji, do starosti 120 let. Svoje trditve naslanjajo na znanstvene raziskave svete Sindone, ki naj bi dokazovale, da v rjuho ni bilo zavito mrtvo telo, temveč živ človek. Kristusa so križali v petek okoli poldne, s

križa so ga pa sneli že zvečer. Običajno so križanci trpeli do tri dni preden je nastopila smrt. Sneli so ga pa, ker je naslednji dan bila praznična sobota, ko Judje niso opravljali smrtnih kazni. Mazilo, s katerim so njegovo telo namazali, so v Palestini uporabljali za celjenje ran, ne pa za mrliče. In to so dokazi, vzeti iz Svetega pisma, oziroma krščanske vere. Nadaljni dokazi slonijo pa na drugih verah, predvsem budizmu. V njihovih svetih knjigah govorijo o belem človeku, ki je mladost preživel med budističnimi svečeniki, jogiji in tibetskimi lamami, nato se je pa vrnil v Palestino. In Sveto pismo nikjer ne obravnava Kristusove mladosti. Iz teh zapisov izhaja, da si je med indijskimi bramini nabral nemalo sovražnikov zaradi svojega nasprotovanja sistemu kast. Morda je bil to vzrok za njegov povratek v Palestino. Od koder so mu njegovi prijatelji pomagali ponovno zbežati, ko so mu pozdravili rane, ki jih je utrpel na križu. O njegovem begu govori vrsta verskih knjig vzhodnih narodov, ki ga imenujejo Yuz Asaf. Z materjo Marijo naj bi se napotila najprej v Sirijo, nato preko Irana (kjer se še danes dve ravnini imenujeta Yuz Asaf) do Kašmirja. Tu

naj bi se mu pridružil Tomaž, ki naj bi ostal z njim do smrti. Na pakistanskem področju Kašmirja naj bi umrla Marija in sicer v kraju, ki se je do prejšnjega stoletja imenoval Marri (angl. Murree). Danes se vas imenuje Pindi Point in hindujci, muslimani, judje in tudi kristjani iz teh krajev obiskujejo tu grob Mai Mari da Asthan (kraj počitka matere Marije). V nadaljevanju potovanja sta Jezus in Tomaž šla skozi zelo rodovitno dolino, ki se od tedaj imenuje Yuzmarg in v kateri že tisočletja živi številčna judovska skupnost v prepričanju, da se nahaja na «obljubljeni zemlji». Tu obiskujejo tudi grob preroka Mojzesa, in po mnenju nekaterih je le ta zelena pokrajina, z obilico vode, cvetja in sadežev, lahko tista zemlja, ki jo je Bog namenil izbranemu narodu.

V Kašmirskih hribeh je tako Jezus spoznal tudi svojo bodočo ženo, Marjan po imenu. Revija prinaša tudi popolni naslov enega od njihovih potomcev: Sahibzada Basharat Saleem, «Nashaiman» 7 Raj Bagh, Srinagar (Kašmir, Indija). V kraju Srinagar je tudi jezusov grob, imenovan Rozabal (grob preroka). Kdor je bil v njem pokopan je imel v stopalih globoke brazgotine.

Praznik 1. maja v Križu

Kriški ljudski dom se počasi, a nepričakovano, stara. Objekt potrebuje številna popravila, da bi kriška skupnost lahko z njim primerno razpolagala. Prvenstvenega pomena je, da se čimprej obnovi električno napeljavo, da bi ta ustrezal novim protipožarnim predpisom, ki so pred kratkim vstopili v veljavo. Novi protipožarni zakoni so bili nedvomno koristni, upraviteljem javnih dvoran pa so povzročili številne zagate. Za upravni odbor Ljudskega doma bi bili stroški za obnovo Ljudskega doma pretrd oreh. Dela namreč tokrat ni mogoče opraviti kot ponavadi «na udarniško» s prostovoljnimi delom, ker pristojne oblasti preden izdajo dovoljenje za uporabo dvorane, zahtevajo da naj obrtnik jamči za kakovost in strokovnost opravljenih del. Kdor pa si prevzame takšno odgovornost seveda upravičeno zahteva primerno plačilo. Zaradi tega smo sekcija KPI Josip Verginella, upravni odbor Ljudskega doma in ZKMI iz zahodnega Krasa začeli s široko zasnovano akcijo, da bi zbrali potrebni denar.

Domenili smo se, da bomo za 1. maj

prirejili v Križu veliko slavlje. Upajmo, da bo vreme prizanesljivo, saj bo program zelo pester. Na predvečer prvega maja bo Mladinska skupina Pinko Tomažič poskrbela za pester kulturni program in družabnost. Člani te skupine so sklenili, da bodo priredili Štafeto miru, ki jo bodo pozneje ponesli po vsej Primorski, da bi tako širili mirovniške vrednote in zamisli. Tokrat bodo popeljali štafeto iz Nabrežine do Križa, kjer bo v Ljudskem domu osrednja proslava. Nastopili bodo dekliški in moški zbor Vesna iz Križa ter zbor italijanske skupnosti iz Reke Fratellanza. Člani Mladinskega odbora bodo poskrbeli za prvomajski kres.

Za 1. maj bodo kioski odprti že zjutraj. Popoldne bo zaigrala domača godba na pihala, zvečer pa bo ples z ansambлом Taimes. Ob 20. uri bo izžrebanje loterije (uradno se imenuje «prispevki z nagradami za obnovo Ljudskega doma»), ki so jo organizirali prireditelji. Prva nagrada je potovanje za dve osebi v Moskvo in Leningrad, druga nagrada pa potovanje za dve osebi v Palma de Mallorca.

Prispevki z nagradami za obnovo Ljudskega doma v Križu

KUPI LISTKE!

Seznam nagrad

1. Potovanje za dve osebi v Moskvo in Leningrad
2. Potovanje za dve osebi v Palma de Mallorca
3. Prenosna televizija
4. Radio-registrator
5. Radio-budilka
6. Brivnik
7. Bikel
8. Ura
9. Likalnik
10. Ležalnik

**Izžrebanje bo
v nedeljo, 1. maja 1988,
ob 20 uri v Križu**

Naj mi vrnejo politično čast

Po dolgih pripravah, ki zanesljivo niso minile brez vednosti Moskve, je uredniku glasila KP Italije Unità Renzu Foi uspelo narediti obsežen pogovor z glavnim akterjem »praške pomladi« leta 1968 Aleksandrom Dubčkom, ki so ga po vojaški intervenciji sil varšavske zveze 21. avgusta 1968 potisnili na obrobje družbe. Je to uvod v rehabilitacijo Dubčka in z njim »praške pomladi«? Obširen pogovor objavljamo v skrajšani obliki.

Dvajset let je minilo od »praška pomladi.« Sredi razprave smo, katere središče je soočenje med idejami in predlogi, ki si v Sovjetski zvezi utirajo pot v družbo, in »novo češko-slovaško potjo« iz leta 1968. Kaj menite o perestrojki Gorbačova?

Perestrojka je nujna v vseh pogledih in ponuja odgovore na dozorela vprašanja celotnega socialističnega sveta. Pozdravljam jo in podpiram, kajti mislim, da je globoka povezava med vsem, kar se je zgodilo pred dvajsetimi leti pri nas, čeprav upoštevam različnost časa in prostora. Mislim, da je bilo mnogo časa izgubljenega, kajti vse, kar bi bilo mogoče uresničiti v tem času z »novo potjo«, bi bilo v našo korist in v korist socializma. Sedanja sovjetska dogajanja so v mnogih pogledih potrditev, koliko vzpodbudnega in življenjskega je bilo v naših zamislih.

Kakšno je torej razmerje med vašo izkušnjo in trenutnim razvojem dogodkov v Sovjetski zvezi?

Ni mogoče samodejno primerjati Češkoslovaško in Sovjetsko zvezo, naše leto 1968 in perestrojko. Čas je prinesel nove teme, vsilil je drugačne načine razmišljanja in ravnanja v domačih in tujih okvirih. V svetu je napredovala znanstveno-tehnična revolucija, govorijo o njeni četrti fazi... Izeznačitev obeh izkušenj bi za-

nikala posebnosti, različnosti. Toda čas je pokazal, da so tu in tam podobnosti med temeljnimi idejami. Ena od teh je nujnost po bolj učinkovitem in celovitem analiziranju socializma, da bi celotno družbo dvignili na višjo raven v skladu s svetovno znanstvenotehnično revolucijo. Podobnost je tudi v tem, da je treba obnoviti celoten sistem vodenja ekonomskega življenja, vzpostaviti učinkovito razmerje med planom in tržiščem, v socialističnih pogojih. Podobnost je v tem, da je treba zadovoljiti pluralistične interese množičnih socialističnih organizacij, tako kulturnih kot drugih. Podobnost je v tem, da je treba opredeliti pravila vsakdanje socialne pravičnosti ob upoštevanju socialnih in ekonomskih koristi posameznikov in celotne družbe.

Kaj menite o izjavah sedanjega vodstva o evoluciji v Sovjetski zvezi?

Lahko rečem, da se je tudi politično vodstvo moje dežele opredelilo za »perestrojko« in »glasnost«. Toda doslej imamo opraviti še vedno bolj z besedami kot dejanji...

... Živimo v času, ko je Gorbačov že večkrat zadel ob velika vprašanja: o vrednosti naše revolucionarne teorije, bilanci izkušeni socialističnih bojev, prizadevanj za spreminjanje vsega v življenju ljudi. Zelo jasne so zlasti te besede Gorbačova: Prenove ne bo brez razvoja demokracije in brez potrditve socialističnih in človeških vrednot. Če bi objavili dokumente akcijskega programa in drugih temeljnih državnih in partijskih dokumentov, ki smo jih naredili v tistih nekaj mesecih, bi bilo lahko prikazati analogije v izhodiščnih točkah...

Na kratko: v času, ki je minil od leta 1968, se je pokazalo, da socializem ne more več živeti s stereotipi, vzorci, dogmatizmom, sek-

taštvom. Dogajanja kažejo, da se mora razvijati v skladu z novimi potrebami. Vedno sem bil prepričan, da socializem lahko je in mora biti tista družbenopolitična ureditev, ki je sposobna razumeti dogajanja in zadovoljiti potrebe in interese delavskega razreda in najširših plasti ljudstva. V središču vsega pa morajo biti humanost, etika in moralnost. Socializem, mir, enake pravice za vse, samouresničitev človeka in narodov so cilji, ki od nekaj sestavljajo moje prepričanje. Tem vrednotam pripisujem izjemen splošni pomen.

Ustavimo se ob obisku Gorbačova v Pragi. Kakšne rezultate je prinesel po vašem mnenju?

Med obiskom so se predstavniki vodstva solidarizirali z načeli nove sovjetske politike, ki teži k pospešenju socialističnega razvoja... Že prej se je začelo govoriti o demokratizaciji družbe in države. Te besede so pozitivne, odločujoča pa bodo konkretna dejanja. Ljudje pimerjajo nove težnje z dogajanjem leta 1968, toda tudi s konkretnimi dejanji perestrojke v Sovjetski zvezi. V takem ozračju je prišel Gorbačov. Ljudje ga niso sprejeli le kot sekretarja KP SZ in najvišjega predstavnika zavezniške države, ampak tudi kot osebnost, ki je v središču prenovitvene politike, kar seveda budi upanja v vsem socialističnem svetu. Ne bi prikrival, da je velik del Čehov in Slovkov gojil pretirana upanja o tem, da bi obisk lahko postal začetek političnega zasuka. Bilo je veliko razočaranja in pesimizma, ko so ljudje slišali Gorbačova, ko je govoril v Pragi in v tovarnah, ki jih je obiskal, o položaju na Češkoslovaškem po letih 1968-69; besede, ki se niso prekrivale z mnenjem naših ljudi. To seveda ne more biti merilo, ob katerem bi lahko sodili obisk, ki je imel velik pomen za

usmeritev partije (za zdaj, samo usmeritev). Obisk se je v bistvu odlikoval po lepi meri racionalnosti in samga, glede na čas in prostor, na resničnost doma in zunaj meja, ocenjujem kot pozitivno spodbudo naši politiki. Slabo pa je, če, namesto da bi mislil na enoten program, s katerim bi šli naprej, obtožujejo nekatere iz partije izključene aktiviste in druge državljane brez članske knjižice, da »hočejo profitirati od parazitov nove poti«. V besedah se strinjajo z obnovo, hkrati pa zanikajo pomen temeljne spodbude v našem programu leta 1968. Prav ti živijo od parazitov ob obisku Gorbačova in sovjetske perestrojke; ne tisti komunisti, ki so jih izključili, ki so na obrobju in ki z razumom, srcem in vestjo v resnici podpirajo novo pot v Sovjetski zvezi. Ne dvignjeni prst opozorila, ampak nova programska politika partije, odločilni koraki naprej, dejanja, ki bodo združila vse napredne moči na Češkoslovaškem: samo to lahko da pričakovane sadove. Privrženci trde roke menda želijo, da bi polovica Čehov in Slovkov pozabila na leto 1968 in izgubila svoj zgodovinski spomin, in da druga polovica mlajših ne bi ničesar vedela o letu 1968.

Opozarjajo, da se v tem skrivajo nove nevarnosti. Toda, prav oni povečujejo nevarnosti, kajti zavestno ali nehote se obnašajo negotovo, s tem pa ovirajo reševanje resničnih vprašanj, ki so odprta in nerešena. Se enkrat podčrtujem: glavni uspeh obiska Gorbačova je spodbuda, ki jo je dal v konkretnem pristopu k prenovi, v vsej svoji zapletenosti, postopnosti in času. Držati se moramo te spodbude, tako načeloma, kot konkretno, ne pa čakati, kako se bo končalo. Čas bo povedal resnico, toda ne sme trajati predolgo, drugače bodo šli dogodki svojo pot in bo morda različna od

te, ki jo želimo. Jaz sam sem od obiska pričakoval izjavo vodstva partije in države v korist perestrojke. To se je zgodilo... Zdaj se vprašujem, ali se v prenovi, čeprav samo delni, ne more zgoditi nekaj, kar se ni že zgodilo v Sovjetski zvezi? Mislím, da ne, in potem si postavim naslednje vprašanje: zakaj pa ne, zakaj tak položaj v našem gibanju? V tem je nekaj nenaravnega.

Mnogi na Zahodu menijo, da je bil eden od vzrokov oborožene intervencije ravno v tem, da se je na Češkoslovaškem postavilo vprašanje o razmerju med demokracijo in socializmom. Se strinjate?

Dogajanj ne bi omejil le na to, čeprav je bila to ena od ključnih točk v našem akcijskem programu. Poudarjam, to je bil ključ našega revolucionarnega gibanja. Kot veste, nismo imeli dovolj časa in miru za uresničenje naše politike. Ne bi navajal vrste uradnih in neuradnih intervencij vodstva NDR in Poljske, o čemer bo zgodovina napisala svoje. Vsega tudi ni mogoče omejiti na Sovjetsko zvezo, čeprav je imela odločilno besedo v vojaški intervenciji. Dva primera: V NDR je začela delovati ilegalna radijska postaja Vltava kmalu po »zasebnem obisku« partijskega sekretarja, in je z imenom napadala češkoslovaške voditelje. Tudi na Poljskem bi imelo vodstvo, če bi tisk pravilno poročal o naših namerah, težave s pritiskom delavcev in ljudstva. Na zadeve so vplivale tudi pretirane, zlagane informacije, ki so jih pošiljali v Sovjetsko zvezo informatorji iz naše dežele. Del vodstva je zaradi povezav z napakami iz preteklosti, izgubljal položaj, ko se je o njih glasovalo na kongresih. Nekateri so svoje osebne bojzani predstavljali kot bojzani za socializem, pa so pomešali zasebne in kolektivne koristi.

Z dvajsetimi leti oddaljenosti od dogajanja lahko rečem: politika »akcijskega programa« in naša trdna odločenost, da ga uresničimo še ni bila sprejemljiva za naše zaveznike. To dokazuje skoraj popolna likvidacija političnega vodstva KP, vlade in skupščine. Rad bi opozoril še na nekaj drugega. Bila je pobuda za ustanovitev »revolucionarne vlade delavcev in kmetov« in »revolucionarnega sodišča«. V njihovem imenu bi se združili dve protustavni ideji: imenovanje novega notranjega ministra in pristojnost »aretacije najvišjih predstavnikov države in partije. V besednjaku, ki so ga uporabili v »podku...« so uporabili prav besede, da bi morala »revolucionarna vlada« preprečiti »kontrarevolucionarjem obnovo kapitalizma in razpad varšavske zveze.«

Če bi premislili, ali bi se bilo mogoče izogniti vojaški intervenciji 21. avgusta?

Lahko odgovorim na dva načina. Pravite »zdaj«. Zdaj vemo, da ne bi bilo mogoče, ker nova politika ni bila sprejemljiva. Slišal in bral sem neskončno število nasvetov in mnenj o tem, kaj bi bil moral, ali česa ne bi bil smel storiti. Preprečnje bi bilo mogoče pod enim pogojem: da bi akcijski program in postopek obnove uničili kar sami in s pomočjo policije, vojske. Toda tega ni bil pripravljen storiti nihče, ne CK, ne vlada, ne parlament, ne predsednik republike. Če se spomnite, kako se je ljudstvo nenasilno uprlo vojaški intervenciji, kako je sprejelo voditelje, ko so se vrnili v deželo. Čas je pokazal, da je bil v tej politični igri odločilen akcijski program, nenasilna metoda, demokratične po svoji naravi... Ne upoštevajo niti odnosov med vplivnimi komunističnimi partijami: velika mednarodna konferenca brez soglasja sovjetske partije ne bi bila mogoča in bi bila, po mojem, zelo škodljiva za

naše gibanje. Zavrnilo so na primer predlog, da bi na sestanku v Bratislavi sodelovali tudi Romunija in Jugoslavija. Bi to preprečilo intervencijo? Ne vem. Rad bi spomnil še, da sem po podpisu bratislavskega dokumenta, manj kot tri tedne pred intervencijo, zadolžil Indro in Kolderja, da predlagata ukrepe, ki bi jih morali izvesti glede na sklepe sestanka. Nista jih naredila. Ime Indra se je pojavilo šele v noči med 20. in 21. avgustom, ko me je prišla aretirat skupina policistov. Sam sem storil vse, da bi spoštoval sklepe bratislavskega sestanka.

Da, morda bi bilo mogoče preprečiti intervencijo, s pogojem, da bi pustili prostor za uresničenje bratislavskih sporazumov in bi bilo spoštovano načelo nevmešavanja, kar bi dovolilo sklicanje izrednega kongresa KP. Čisto odkrito bi povedal, da intervencija ne bi bila nujna, če bi imela KP Sovjetske zveze vodstvo, ki ga ima danes.

Kako so vas izključili iz partije? Kaj ste delali?

Novica o izključitvi je bila objavljena v tisku leta

1970... Duševna bolečina je hujsa od fizične. Preskusil sem eno in drugo. V petdesetih letih so to preskušali drugi. Ne tedaj, ne dvajset let pozneje, niso spoštovali pravila, da mora biti po določenih statuta navzoč vsak, o katerem se razpravlja. Kar zadeva mene, so me poklicali iz Turčije, kjer sem bil veleposlanik. Postavili so me pred komisijo, odgovoril sem na vprašanja in zavzel svoja stališča. Torej ni šlo za kaznovanje ali za izključitev. V moji odsotnosti se je nato predsedstvo CK odločilo, da me izključijo, to je še vedno brez mene, potrdil CK... V tej zvezi bi rad opozoril na nekaj: v celotnem procesu prenove ni bil prav nihče izključen iz CK, čeprav so bili izvoljeni še v času, ko je bil na oblasti Novotny. Tudi to priča o naši politiki prenove.

In kakšno je bilo moje življenje. Povedal bom v prisposodbi: kot življenje zapornika, ki se sme pod nadzorstvom sprehajati po omejenem prostoru. Nekaj splošnega sem napisal v pismu, ki sem ga poslal zvezni skupščini leta 1974, toda brez odmeva.

Srečanje števerjanskih upraviteljev z deželnimi svetovalci

Deželni svetovalec KPI Ivan Bratina in deželni odbornik Drago Štoka (SSk) sta se srečala na sedežu Deželnega sveta z delegacijo Števerjanske občine, kateri je načeloval župan Ivan Humar. Prisotna sta bila še odbornik Rudolf Korsič in občinski tajnik Giorgio Redivo.

V poglobljenem in izčrpnem pogovoru so proučili vrsto problemov, ki zadevajo občinsko upravo, in sicer: slovenski značaj občine, gorskega področje itd. Poleg tega so spregovorili še o preureditvi starega poslopja v občini, tako da bi bilo v njem mesta za ostarele, o ureditvi protipožarnih naprav v šoli in o posegih v vseh javnih poslopih, da bi smotrneje gospodarili z energijo, o ureditvi pokopališč, o vzdrževanju cest, o odškodninah za razlašena zamljišča ob cesti vina in češenj, itd... Posebno pozornost so posvetili zemeljskemu usadu, ki ogroža promet po občinski cesti ter nekaj hiš. Za odpravo te nevarnosti bi bil nujen poseg urada za civilno zaščito.

Vsi udeleženci so se pozitivno izrazili o pogovorih in poudarili, da so tesni stiki med občinskimi upravami in deželnim svetom zelo pomembni.